

Hyvät lotat, pikkulotat ja perinnelotat

Katseemme on jo syksyn 2026 tapahtumissa. Järjestämme muutaman viime vuoden tapaan suosituiksi tulleita yhden päivän kulttuurimatkoja. Pensarin matka Turun saaristoon sai paljon kiitosta, ja vielä lämmin kiitos kaikille osallistujille. Lauantaina 12. syyskuuta lähdemme Helsinkiin peruskorjattuun Mannerheim-museoon, ja toisena kohteena on Lohjan Hyrsylän Mutka, pikkulotta **Aira Samulinin** elämäntyö. Retkelle voit ottaa myös ystäväsi mukaan.

Muussa syksyn ohjelmassa isoon rooliin nousevat pikkulotat ja heihin liittyvä tutkimus. Yhdistyksen pitkäaikainen sihteeri ja historian tutkija **Heli Teittinen** väittelee pikkulotista perjantaina 28.8.2026 Turun yliopistossa aiheenaan *Hyviä ja uskollisia tyttöjä rakkaalle isänmaalle. Pikkulottaidentiteetin rakentaminen Lotta Svärd -järjestössä 1931–1944*. Väitöstilaisuus on yleisölle avoin tilaisuus Publicum-rakennuksen Mauno Koivisto -salissa klo 12 alkaen. Väitöskirja ilmestyy myös Turun yliopiston julkaisusarjassa ja kirjana. Myöhemmin syksyllä Heli pitää yleisöluennon väitöskirjansa teemasta Heikkilän sotilaskodissa torstaina 24. syyskuuta. Koska sotilaskotiin ei julkinen liikenne yllä ihan viereen, niin ole ystävällinen ja ilmoita jollekin hallituksen jäsenelle kyydin tarpeesta. Haemme halukkaita autoilla mukaan.

Perinteinen musiikkitilaisuus järjestetään tänä vuonna Turun tuomiokirkkoseurakunnan juhlasalissa Eerikinkadulla. Tilaisuus on sunnuntaina 18. lokakuuta. Paikalle tulee myös Suomen Lottaperinneliiton puheenjohtaja **Merja Nieminen** Kouvolasta tuomaan liiton tervehdysten.

Kannustamme osallistumaan myös Tammenlehvän perinneliiton Varsinais-Suomen yhdistyksen toimintaan. Pääset lukemaan verkkosivuja ”sotiemme perinteen” alta, kun valitset alueyhdistyksistä Varsinais-Suomen. Jäsentiedotteemme löytyvät nyt myös näiltä sivuilta, eli voimme tiedottaa tapahtumista muille perinnejärjestöille ja näin saamme jaettua perinnetietoa toinen toisillemme.

<https://sotiemmeperinne.fi/alueellinen-perinnetyo/paasivu-v-s/>

Muusta runsaasta ohjelmasta voi lukea tarkemmin jäsenkirjeestä. Tiedotamme verkkosivuilla ja *Turun Sanomien* kiltapalstalla muutoksista. Jos et ole vielä sähköpostilistalla, niin ilmoitathan sähköpostiosoitteesi jäsensihteerille Sadulle. Kaikki syksyllä järjestettävä toiminta, kuten esimerkiksi maanpuolustusjärjestöjen yhteisesitelmät, ei välttämättä ole vielä nyt tiedossa. Otamme myös erittäin mielellämme vastaan palautetta, toiveita, ajatuksia toiminnan kehittämiseksi.

Suvianna Seppälä, puheenjohtaja

Lottakerholaisia kevättapaamisessa Uittamon Paviljongissa 21.5.2026. Kuva: Satu Heikkinen, Turun seudun lottaperinneyhdistys.

Ohjelma syyskaudella 2026

- 3.9. Lottalan avoimet ovet
- 12.9. Retki Mannerheim-museoon ja Hyrsylän Mutkaan
- 24.9. Yhteisesitelmä: *Pikkulotat*
- 10.–11.10. Liittokokous ja perinnepäivä
- 18.10. Musiikki- ja yhteislaulutilaisuus
Lauluja linnuista
- 22.10. Yhteisesitelmä: *Turvallisuuspoliittinen katsaus*
- 2.11. *Lottatyttö*-elokuvan esitys ja luento
- 23.11. Yhdistyksen vuosikokous
- 1.12. Virkistyspäivä
- 3.12. Yhdistyksen joulujuhla
- 6.12. Seppleenlasku lottapatsaalle

LOTTALAN AVOIMET OVET

To 3.9. klo 12–14 Brahenkatu 6 B 23, 2.krs

Lottalassa on tarjolla kahvia ja juttuseuraa, ja myynnissä on monenlaisia lottatuotteita.

Soita sisäpihan ulko-oven summeria 23.

KIRKKOPYHÄ NOUSIAISISSA

Su 6.9. klo 10 alkaen

Veteraanijärjestöjen yhteistä kirkkopyhää vietetään Nousiaisten kirkossa ja Kalliopohjalla, jossa on ruokailu, päiväjuhla ja kahvi. Ilmoittaudu 26.8. mennessä Satu Heikkinen, 050 3091535 tai satumummi59@gmail.com

SYYSRETKE MANNERHEIM-MUSEOON JA HYRSYLÄN MUTKAAN La 12.9. klo 9.30–18.45

Retken ensimmäisenä kohteena on Mannerheim-museo Helsingin Kaivopuistossa. Vuonna 1874 rakennettu puuhuvila toimii Mannerheimin kotina vuosina 1924–1951. Asunto on säilytetty samassa asussa kuin se oli hänen elinaikanaan, ja esillä on kokoelmia, jotka kertovat Mannerheimin monipuolisista vaiheista. Tutustumme museoon opastetulla kierroksella.

Mannerheimin asuinhuvila toimii museona.

Lounasta syömmme noutopöydästä ravintola Factory Kampissa.

Retken toinen kohteemme on Lohjalla sijaitseva pikkulotta **Aira Samulinin** luoma Hyrsylän Mutka, jossa useat näyttelyt vievät kävijät aikamatkalle 1700-luvulta nykypäivään. Hyrsylän Mutkassa nautitaan pullakahvit.

Retken hinta 67 e, museokortilla 52 e. Eläkeläiselle 60 e, museokortilla 48 e. Hinta sisältää bussimatkat, sisäänpääsyt ja opastukset sekä lounaan ja pullakahvit. Lisätiedot ja ilmoittautuminen 3.9. menn. Satu Heikkinen, 050 3091535 tai satumummi59@gmail.com

ESITELMÄ PIKKULOTISTA

To 24.9. klo 17–18 Heikkilän sotilaskoti, Rykmentintie 15

Yhdistyksemme järjestämässä yhteisesitelmässä historian tutkija **Heli Teittisen** esitys *Hyviä ja uskollisia tyttöjä rakkaalle isänmaalle*. Omakustanteiset munkkikahvit ennen luentoa. Ilm. 22.9. 050 3091535 tai satumummi59@gmail.com

LIITTOKOKOUS JA PERINNEPÄIVÄ

Kouvolassa la-su 10.–11.10.

Liittokokousviikonloppu Kouvolan kaupungintalolla, messu Valkealan kirkossa. Ilmoittautuminen 30.9. mennessä, lisätietoja liiton ja yhdistyksen sivuilta sekä puheenjohtajalta tai sihteeriltä.

LAULUJA LINNUISTA – MUSIIKKIA JA YHTEISLAULUA

Su 18.10. klo 14 Tuomiokirkkosrk:n juhlasali, Eerikinkatu 3 (kahvi klo 13)

Tuomiokirkon remontin vuoksi ruuhkainen vakio-paikkamme on kovin varattu, joten Henrikinkirkon musiikki- ja yhteislaulutilaisuus pidetään Eerikinkadulla. Teemana on tänä vuonna lintuihin liittyvät laulut, ja paikalle saamme myös Suomen Lot-taperinneliiton puheenjohtajan **Merja Niemisen**. Loppuhartauden pitää kirkkoherra **Sari Lehti**. Monien yhteislaulujen lomassa ohjelmasta vastaavat tutut **Iina Kivimäki, Helmi Puska, Heli Teittinen** sekä **Turun Sotaveteraanilaulajat**. Sotilaskotisisarten munkkikahvit klo 13 alkaen.

LOTTAMUSEON 30-VUOTISJUHLA-SEMINAARI

La 24.10. Lottamuseo, Rantatie 39, Tuusula
Juhlaseminaarista tulee lisätietoja myöhemmin.

LOTTATYTTÖ-ELOKUVAN ESITYS JA LUENTO

Ma 2.11. klo 17.30 Tuomiokirkkosrk:n juhlasali, Eerikinkatu 3

Puolustusvoimien tuottama *Lottatyttö*-elokuva sai ensi-iltansa tammikuussa 1944. Katsaus kuvattiin kesällä 1943, ja se esittelee monipuolisesti pikkulottien (lottatyttöjen) toimintaa. Elokuvan (kesto 15 min.) esityksen lomassa historian tutkijat **Rami Mähkä** ja **Heli Teittinen** kertovat katsauksen taustoista ja vastaanotosta syksyllä julkaistavan artikkelin pohjalta. Kahvi klo 17.30, esitys klo 18. Osallistumismaksu 5 e, ilm. Satu 050 3091535 tai satumummi59@gmail.com

YHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS

Ma 23.11. klo 17.00 Turun Osuuskaupan kokoustila, Wiklundin 3. krs, Eerikinkatu 11

Kokouksessa käsitellään seuraavat sääntömuutokset:

1. Esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja toiminnantarkastuskertomus vuodelta 2025
2. Vahvistetaan tilinpäätös ja hallituksen vastuuvapaus vuodelta 2025
3. Vahvistetaan toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio vuodelle 2027
4. Vahvistetaan jäsenmaksu
5. Valitaan hallituksen jäsenet erovuor. tilalle
6. Valitaan toiminnantarkastaja
7. Valitaan edustajat muihin toimielimiin
8. Vahvistetaan toimihenkilöiden palkkiot
9. Käsitellään saapuneet aloitteet ja muut mahdolliset asiat.

VIRKISTYSPÄIVÄ LOTILLE JA PIKKULOTILLE Ti 1.12. klo 12–15

AMK:n terveydenhuollon opiskelijoiden järjestämä virkistyspäivä Turun Ammattikorkeakoulussa. Osallistua voivat muutkin yli 85-vuotiaat kuin lotat ja pikkulotat. Ilm. Satulle 20.11. menn. 050 3091535 tai satumummi59@gmail.com

JOULUJUHLA

To 3.12. klo 13 Mikaelin srk-talo, Puistok. 16
Joulujuhlissa nautimme ohjelmasta, joulupuu-
rosta ja torttukahvista. Osallistumismaksu 10 €
sis. arpalipun. Ilm. Satulle 25.11. menn. 050
3091535 tai satumummi59@gmail.com

SEPPELEENLASKU LOTTAPATSAALLA Itsenäisyyspäivänä 6.12. klo 12.00 Tuomaan- puistossa

Seppeleet lasketaan itsenäisyyspäivän jumalanpalveluksen jälkeen jälleen yhdessä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa, myös Sotilaspoikien ja Porin Prikaatin patsaalle. Glögiä ja pipareita on tarjolla tilaisuuden päätteeksi.

KUNTOUTUS

Tukea omatoimikuntoutukseen: Lotilla ja pikkulotilla on mahdollisuus hakea tukea kuntoutukseen, jalkahoitoon ja vastaavaan Lotta Svärd Säätiöltä: kuntoutussuunnittelija **Heli Niemelä** 09 4770 2886 tai heli.niemela@lottasaatio.fi
Lisätiedot **www.lottasaatio.fi**

YHTEISESITELMÄT

Heikkilän sotilaskoti, Rykmentintie 15. klo 17 24.9. tutkija **Heli Teittinen**, *Hyviä ja uskollisia tyttöjä isänmaan palvelukseen*
22.10. työelämäprof. **Hanna Smith**, *Turvallisuuspoliittinen tilannekatsaus* (klo 18–19)
viikko 48: prof. **Vesa Vares**, *Suomalais-saksalainen suhde 1939–1945*

TARKISTA TIEDOT

www.lottaperinneturku.fi

Turun Sanomien maanantain kiltapalstalla on myös tietoa tapahtumista.

SÄHKÖPOSTI, JÄSENASIAT, MUUTOKSET

Yhdistys kerää sähköpostiosoitteita jäseniltä, jotka haluavat jäsenkirjeensä ja muita tiedotteita sähköisesti. Ilmoita tietosi ja jäsenyyteen liittyvät muutokset jäsenasioita hoitavalle **Satu Heikkiselle** 050 3091535, satumummi59@gmail.com

SIUNAUSTA VARTEN

saa lainaksi Lotta Svärd -lipun, tiedustele hautausoimistosta. Lippu säilyttää Lindellin asianajotoimistossa, Brahenk. 9 A 9. Lottajärjestön jäsenet voivat käyttää lottat- tai pikkulottatunnusta kuolinilmoituksessa ja hautareliefiä hautakivessä. Lotta Svärd Säätiö lahjoittaa reliefsin, jonka voi tilata **info@lottasaatio.fi**, tiedoiksi lotan tai pikkulotan nimi, syntymäaika, mikä hautareliefi tilataan (lotta 6x6 tai 4,5x4,5 cm, pikkulotta 6x6 cm), tilaajan nimi ja osoite.

LOTTANEULA JA SOLMIONEULA

Liitosta on saatavilla mm. lottapuvun kaulukset kiinnittäviä perinneneuloja (75 e, liiton logo, neulaa voi käyttää myös rintakoruna), hopeinen solmioneula (110 e jäsen/120 e, ruusuketunnus) sekä adresseja, lautasliinoja ja muita tuotteita.

Retkellä Nauvon Pensarissa

Kevätretkeläiset Pensarissa Saariston vapaajoukon muistomerkillä 23.5.2026. Patsas on pystytetty 14.8.1938.
Kuva: Turun seudun lottaperinneyhdistys.

Tehtävä pikkulotille

Pikkulotta-lehdessä 1/1942 oli kilpatehtävä, joka kuului seuraavasti:

Pikkulotan toimitus sai seuraavan kirjeen: ”Tervehdys täältä Savonmaasta! Sain juuri Pikkulotan ja rupesin heti kirjoittamaan. Minä kuulun Niemiskylän tyttöosastoon. Niitä tuntemattoman sotilaan paketteja on täällä laitettu. Pitäähän suomalaisten urhoollisten sotilaitten saada pikkulotiltakin paketteja. Pikkulottia on ollut myös kanttiinissa. Pienemmät ovat keränneet rahaa ja lumppuja. On ollut tyttöjä muonittamassakin. Moni tahtoisi sodan loppuvan. Moni pikkulotta ajattelee: kunpa pääsisin rintamalle lottien joukkoon. Mutta on täällä työtä kotirintamallakin. Onnellista uutta vuotta toivotan kaikille. Ilahduttaakseen sotilaita pitäisi jokaisen lähettää paketti. Sen tahtoisin jokaiselle pikkulotalle sanoa.”

Kirjeeseen on kätetty kuusi tytön ja kuusi pojan nimeä. Mitkä ne ovat? Kirjainten järjestystä ei tarvitse muuttaa.

PS. Nimiä löytyy tarkkaan hakemalla enemmänkin kuin kuusi tytön ja kuusi pojan nimeä. Kuinka monta yli kymmenen löydät? **Vastaus on luettavissa seuraavassa jäsenkirjeessä!**

Kun pieni kansa pyristeli

FT, tietokirjailija **Petri Laukan** kirjassa *Pieni kansa pyristeli* (Into-Kustannus, 2017) annetaan käyttökelpoisia vinkkejä pulan kurittamilta sota-vuosilta. Kaikesta oli pulaa, mutta syödä piti. Ruoka oli pitkälti kotimaista ja vuodenkiertoon nojaavaa. Perunaa, lanttua ja naurista käytettiin paljon, ja kun kotieläimestä tehtiin ruokaa, siitä hyödynnettiin kaikki – luita myöten. Luut olivat

erittäin tärkeä teollisuuden raaka-aine, mutta kotoista luukeittoakin valmistettiin.

Vanhempi polvi on varmasti kuullut heinälaatikosta, jossa kuumennettu ruoka kypsyi itseksseen, ilman polttopuiden kulutusta. Polttopuista-kin oli sotavuosina huutava pula, ja näitä heinälaatikoita esiteltiin myös muutama vuosi sitten, kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheutti sähkön hintaan hurjan nousun meilläkin. Heinälaatikon idea on yksinkertainen: alle metrin korkuinen puulaatikko vuorataan kauttaaltaan noin 15 cm paksuisella heinäkerroksella, ja keskelle jätetään sopiva tila padalle tai kattilalle. Kypsentävä ruoka kiehautetaan ja sijoitetaan heinäpesään, jossa se kypsyy 5–6 tunnissa – helppoa ja halpaa, joskin hidasta herkuttelua.

Luukeittoon tarvitaan 1 kg paistinluita, jotka särjetään ja ruskeutetaan uunissa, ja lisätään ne pataan, jossa on 2,5 litraa kiehuva vettä. Lisäksi tarvitaan 1 litra perunoita, ¼ lanttua, ½ porkkanaa, 1 sipuli 6 maustepippuria ja sopivasti suolaa. Keitetään 15 minuuttia, astia sijoitetaan heinälaatikkoon ja annetaan kypsyä viisi tuntia.

Teoksessa on myös lottiin liittyvää asiaa, nimittäin ruokavaliosta ja kunnosta huolehtimisesta. Ylipaino ei ollut hyväksi, joten lottajärjestö tiettävästi valisti jäseniään voimistelemaan tehokkaasti: ”Kierimisessä laskeudutaan lattialle joka aamu ohuesti puettuna ja pyöritään edestakaisin viitisen toista minuuttia. Vaikutusta voi tehostaa nostamalla jalat kattoon kohti ja viskomalla vartaloa molemmille puolille niin että jalat käyvät sivuilla lattiaan. 50 kertaa kumpaankin suuntaan yhtä kyytiä riittää.”

TURUN SEUDUN LOTTAPERINNEYHDISTYKSEN HALLITUS 2026

Suvianna Seppälä puheenjohtaja
040 845 4643 (klo 15 jälk.) suvsep@gmail.com
Varpuleena Kirstilä varapuheenjohtaja
040 537 7947 varpuleena.kirstila@gmail.com
Heli Teittinen sihteeri
044 080 8675 heli.teittinen@utu.fi
Satu Heikkinen taloudenhoitaja, jäsenrekisteri
050 309 1535 satumummi59@gmail.com
Ulla Korpela
050 563 3949 ulla.korpela@pp5.inet.fi
Helena Kääpä
044 333 8425 kaapahelena@gmail.com
Kirsti Lehtonen
050 67657 kirsti.lehtonennli@gmail.com
Airi Nikkilä
040 741 7101 airi.nikkila@elisanet.fi
Kristiina Peltomäki
050 342 4389 kristiina.peltomaki@tales.fi